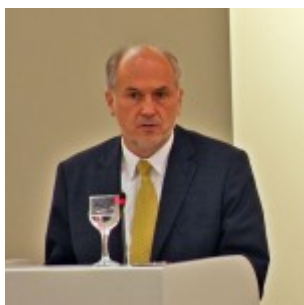

Обраћање високог представника и специјалног представника ЕУ Валентина Инцка на комеморацији жртвама геноцида Сребреница, 11. јули 2009. године

Правда је пут ка миру

Поштовани,

Три мјесеца већ радим у Босни и Херцеговини и данас ми је трећи пут да сам у Сребреници. Трећи пут, али осјећања су увијек иста. Данас су још јача. Једно од осјећања је немоћ. Немоћ, јер не можемо ником вратити живот. Немоћ, јер не можемо осушити ниједну сузу ниједне мајке. Данас је међу нама и једна мајка која је изгубила, која ће данас сахранити 13 рођака. Ту је и мајка Салиха, мајка Нермина и супруга Раме. И она ће сахранити свог мужа и свог сина. Вјечни им рахмет.

Осјећамо немоћ, јер нема ријечи на свијету којима би могли описати ту тугу. Са друге стране, данашњом сахраном свим умрлима враћамо достојанство. Достојанство које, у суштини, никад нису изгубили.

Знате да је сахрана једно од најстаријих људских права. Мислим да је човјечанство почело прије педесет и више хиљада година

са првом сахраном. То је најстарије право. То право ће данас бити остварено онима који ће бити сахрањени.

Наше присуство је, међутим, и знак солидарности. Наиме, сви који су умрли, и њихови рођаци – они нису сами.

Ту смо ми који не желимо да заборавимо ниједног покојног, ниједног рахметлију. Ако би мртве заборавили, то би било као да их убијемо други пут.

Драго ми је да у том солидарном сјећању сарађују људи добре воље из много земаља. Чуо сам да су на маршу из Тузле у Сребреницу учествовали многи земљаци из Аустрије, али и један млади човјек из Лос Анђелеса, који има 18 година и долази из породице са шесторо дјеце. Сваке године једно дијете борави овдје у јулу неколико недјеља. Хвала им свима.

Проблем зла стар је колико и људско друштво. Зло постоји. Прије четрнаест година оно је превладало овим мјестом. Задатак који имамо – грађани Босне и Херцеговине, и ми, пријатељи ове земље, сви који су изгубили своје најмилије – задатак који сви ми имамо јесте да осигурамо да они који су починили ово зло буду приведени пред лице правде и да осигурамо да ужасно насљеђе сребреничког геноцида не угрози животе и надања будућих генерација.

Зло постоји – али ми имамо моћ да се постарамо да оно не превлада.

Кад се сјећамо жртава, кад мислимо на наше најдраже овдје и кад мислимо на све који су били убијени, морамо у мислима стално носити једноставну, али некада тешку истину, а то је да су истина и правда, а не освета, да су истина и правда пут ка миру. Правда је та која ће угасити мржњу која је овдје испољена. Правда је та која ће спријечити тријумф зла.

Због тога морамо урадити све што је у нашој моћи да у Босни и Херцеговини изградимо друштво у којем ће се поштовати закон, које ће штитити своје грађане, које може осигурати њихову

физичку сигурност, слободу, достојанство и основна права. Праведно друштво. Дио тих напора је и јасно и тачно говорити о природи и обиму злочина који је почињен токомсукоба 1992-95. године.

Ви знате да је у јануару 2009. године Европски парламент усвојио резолуцију којом позива све грађане, чланице Европске уније и државе западног Балкана да обиљежавају 11. јули као дан сјећања на геноцид који је почињен у Сребреници. Важно је разумјети природу ове резолуције – не позивају се грађани Босне и Херцеговине да се сјећају тог геноцида, него СВИ Европљани да обиљежавају овај дан. Ово се не тиче само оних који су ожалошћени. Свако ко размишља исправно ће се са ужасом и дубоком тугом сјећати грозног злочина који је овдје почињен. Зато је данас дан жалости не само за људе Сребренице, него и за све људе који живе у Босни и Херцеговини и све људе у Европи и у свијету.

Никоме се не смије дозволити да пориче или умањује патње жртава и њихових породица, и никоме се не смије дозволити да злоупотреби сјећање на те патње зарад сопствених политичких циљева. Неки још нису успјели да разумију тешку моралну и људску пропаст коју представљају ратни злочини. У том неразумијевању лежи сјеме ширења мржње у будуће генерације. Мора се учинити све да се ова мржња заустави. Наша је обавеза да образујемо и информирамо. Мир се гради на правој информацији, на правди, а правда се гради на истини.

Најпримјеренији споменик онима којих се овдје сјећамо и одајемо им почаст јесте Босна и Херцеговина која гарантуједостојанство њених становника.

Данас, на овом узвишеном мјесту, желим поново да посветим сопствене напоре стварању Босне и Херцеговине – као споменика жртвама ратних злочина – у којој потомци и пријатељи и најмилији оних који су страдали могу живјети у достојанству и миру.

То је частан задатак; њему се посвећујем, њему се сви посвећујемо с понизношћу и поштовањем.

Свим породицама, свим рођацима и ожалошћенима моје најискреније саучешће. Онима који су рахметли, желимо вјечни рахмет и најљепши ценет. Желимо им посебно мјесто у ценету, а знамо да га тамо имају. Нека почивају у миру на овом мезарју.